

Kapuose Nr. 4, 6, 17a ant žirgo kaukolės rasti kamanų diržų geležiniai skirstikliai.

Kai kurių žirgų kamos buvo puoštos žvagučiais. Kape Nr. 10 rasti žvagučių vėriniai susidėjo iš įvijėlių, tarp kurių kabinta po žvagutį. Daugumos žirgų karčiuose ir uodegoje įsuktos žalvarinės įvijos arba įvijinės skardelės; rastųjų kapuose Nr. 6, 7 paviršius pasidabruotas. Prie 10 žirgų ties viršugalviu, ant dešiniojo ar kairiojo žandikaulio ar kaklo slankstelių rasta po gintarinį karoliuką.

Vienintelis skambalas rastas suardytame kape Nr. 10.

Balno kilpa rasta tik viena ir ta pati atsitiktinė. Be to, rasta 12 geležinių ir žalvarinių sagčių (iš jų 8 kapuose ir 4 atsitiktinai).

Remiantis radiniais, žirgų kapus reiktų datuoti XI-XIV a.

Aptikti tik du griautiniai žmonių kapai. Kape Nr. 1 buvo belikę tik kojų kaulai. Griaučiai nukasti, eksploatuojant karjerą. Moters kapas Nr. 2 suardytas. Jame rasta: žalvarinis storesne priekine dalim žiedelis, žalvarinė pasaginė segė aguoniniais galais, sidabrinė pasaginė segė pintu lankeliu ir stilizuotom gyvulinėm galvutėm, susukta sidabrinė trikampio skersinio pjūvio viela, sverianti 57,800 g, ir molinio puodo šukė. Kapas datuotinas XV a.

Kapinyno tyrinėjimai bus tęsiami.

Jonas Stankus

ANTRASIS PLOKŠTINIS GENČŲ KAPINYNAS

Genčų kaime, Kretingos raj., prie ribos su Tūbausių kaimo laukais, Akmenos deš. krante 1940 m. buvo aptiktas ir pradėtas tyrinėti X-XII a. plokštinis kapinynas. 1962 m. kasant silosui duobę,

apie 2 km į ŠV nuo pirmojo buvo aptiktas antras kapinynas. Jis yra Akmenos dešiniajame krante aukštumos pakraštyje dirbamuose laukuose apie 65x25 m dydžio plote. Jo ŠV pakraštyje ir buvo kasta siloso duobė. Tada surasti keli įmoviniai ietigaliai, žalvarinė spyrankė, kryžiniai smeigtukai pateko į Kretingos kraštotyros muziejų.

Ryšium su tvenkinio statyba 1983 m. MAII tyrė šio kapinyno ŠV pakraštį. Buvo ištirtas 141 m² plotas ir aptiktas 21 kapas. Gretimame dirbamame lauke iškastas dar 140 m² plotas ir rasti 2 nedegintų mirusiųjų kapai. Taigi iš viso ištirtas 281 m² plotas ir aptikti 23 kapai. 18 iš jų sudegintų ir 5 nedegintų mirusiųjų. Sprendžiant pagal įkapės, kapai Nr. 3, 6, 8, 9, 11-15, 17, 20-23 yra vyrų. Likusių kapų žmonių lytis nenustatyta. Nedegintų mirusiųjų kapuose griaučiai visiškai sunykę, o negausios įkapės neleidia nustatyti laidojimo krypties. Šie kapai aptikti visai paviršiuje - 25-35 cm gylyje.

Sudegintų mirusiųjų palaikai laidoti duobėse, kurių kontūrai pradėjo ryškėti 15-30 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Kapų duobės iš viršaus užpildytos labai tamsia žeme, daug angliukų, perdegusių kauliukų, vienas kitas apsilydęs ar susilydęs žalvarinis dirbiny. Po šiuo 45-50 cm storio sluoksniu beveik visuose kapuose buvo 10-15 cm storio sluoksnis su daug anglies gabalų, sudegusių įvairaus dydžio kauliukų. Šiame sluoksnyje aptikta ir daugiau įkapių, išdėstytų be jokios sistemos. Atrodo, kad čia buvo supilti visi sudeginto mirusiojo palaikai. Reikia pažymėti, kad šis anglių-kauliukų-įkapių sluoksnis užėmė ne visą kapo duobę, o tik jos centrinę dalį. Tai leidžia manyti, kad sudeginto mirusiojo palaikai galėjo būti supilti į karstą ir užpilti žeme su laužo liekanomis.

Išsiskyrė kapas Nr. 17, kuriame dalis apdegusių įkapių buvo pakasta po anglių-kauliukų sluoksniu. Jis išsiskyrė ir turtingumu. Kape rastos dvi masyvios žalv. antkaklės plonėjančiais keturkampiais galais, žalv. juostinė apyrankė plonėjančiais galais, 5 žalv. keturkampio skersinio pjūvio ornamentuotos apyrankės ir 8 tokių apyrankių fragmentai, žalv. pasaginės žvaigždiniais galais segės ir žalv. pentino fragmentai.

Vyrų kapuose vyrauja ginklai - ietigaliai ar jų fragmentai, kurių rasta dešimtyje kapų (k. 11, 13, 14, 22, 23 net po 2). Peilių rasta mažai - 3 (k. 6 - 2 ir 9 - 1). Kape Nr. 22 rastas plačiašėmenis, labai surūdijęs pentinis (atrodo, kad kovos) kirvis. Geležinių dalgių fragmentų rasta vyrų kapuose Nr. 9, 11, 14; kapuose Nr. 9, 15, 21 rasta po miniatiūrinį kirvelį, jų pentys neišlikusios.

Visuose kapuose gausu žalvarinių papuošalų. Žalvarinių apyrankių gyvuliniais galais rasta 10 (8 vyrų k. 6, 9, 14, 22, 23), juostinių apyrankių plonėjančiais galais - 6 (2 vyrų k. 21, 22), keturkampio skersinio pjūvio apyrankių (vyro k. 17). Rasta pasaginių segių aguoniniais galais (k. 6, 20, 22), cilindriniais galais (tik k. 20), pasaginių segių storėjančiais galais (k. 10, 18), pasaginių segių žvaigždiniais galais (k. 10, 17, 19) fragmentų, žalv. masyvių antkaklių plonėjančiais galais (k. 17), vytinių antkaklių (k. 7, 10) fragmentų, įvijinių žiedelių (k. 6, 7), žalv. įvijų (k. 3, 4, 6), žalvarinių sagčių (k. 7, 8, 19, 22), žalvarinių pentinų (k. 11, 17, 21) fragmentų. Rasta nemaža žalvarinių susilydžiusių dirbinių, kurių paskirtį sunku nustatyti.

Sprendžiant pagal kapuose rastą medžiagą, kapinyną galima datuoti XI-XII a.